

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Facilis Et Succincta S.S. Canonum Doctrina

Pirhing, Ehrenreich

Dilingæ, 1690

§. XIII. An probent, ac sidem faciant Instrumenta inter se contraria, ab eodem, vel à diversis producta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61641)

deletum, ut legi amplius non possit, vel non debito modo signatum, vel alio modo vitiatum, ut merito suspicionem falsitatis inducat, prout constat ex *c. Licet 5. de crim. falsi. & ex c. Inter dilectos 6. h. t.* Ubi plures ejusmodi exceptiones contra instrumenta afferuntur. Tertio, opponi multa possunt contra sigillam Instrumento appositam, quod enormiter fractum sit, seu sculptura & imago deleta, ita ut ex parte residua non possit satis colligi, cujus sit, neque ex imagine, neque ex literis circumsculptis non amplius legibilibus, quod figura dignitati sigillantis non conveniat; quod Regem potius quam Pontificem referat, cum tamen hujus esse prohibeatur; quod per testes probari possit furtivum illud esse, aut factum ad imitationem veri sigilli; quod sit ignotum. *c. Quod super. 7. h. t. & c. Cui fidem haberi non vult Pontifex in relato cap.*

§. XII.

Quando vitietur Instrumentum ob rasuram in eo factam, vel ob errorem in eodem commissum à scriptore?

Vitium Instrumentum ob literam, seu rasuram, vel interlineaturam in parte substantiali, aut loco suspecto, ex quo maxime veritas apparere debet; apparentem, ita ut ei fides habenda non sit, excutit. *c. Inter dilectos 5. Instrum. habetur, & expressis in c. Cum Venerabilis 7. juxta Glossa V. propter predicta, de Religiosis domib.* Si verò rasura vel deletio facta sit in parte non substantiali, aut loco non suspecto (quando sine eo res tota subsistit) non vitietur instrumentum &

Final. de crim. falsi. §. e. Ex literis 3. h. t. Quin etiam in loco scripturæ substantiali & suspecto, non semper rasura vitiat instrumentum, si clarè appareat ex scriptura, quod implemet Notarius suam mentem loco tali raserit aliquid, aut superripserit, & hujus ad finem instrumenti mentionem faciat; si ex antecedentibus consequentibus appareat, ita loquens esse, prout rasura, aut verbum superripsum indicat; si per aliam scripturam authenticam pars in instrumento intelligi possit. Si penes advertebitur, rasura apparet, præsumitur tamen tali casu rasura facta ab advertebitur, consequenter illi, pro quo productum nihil præjudicat &c. Quod si scriptoris Instrumentum continet verum aliquem, aut vocis integram sententiam, quæ tamen ex alijs facile colligitur, non vitietur instrumentum vel de intentione instrumentum contractis satis constat, neque in tali casu præsumptio fraudis sicutius locum habet.

§. XIII.

An probent, ac fidem faciant Instrumenta inter se contraria, vel eadem, vel à diversis producta?

Producens instrumenta, sive scripturas inter se contrarias in judicio contra suum adversarium nihil probat, si scripturæ illæ publicæ sint, sive peritæ, sive una publica, & altera privata, sive rectè sibi invicem contrariæ sint, sive indirectè, cum enim producens instrumenta censeatur ea omnia, quæ in continentur, vera esse feceri, quod non potest. *c. Impiari 13. h. t.* Si

men contraria Instrumenta producantur à diversis partibus, tunc fides habenda est scripturæ digniori, publicæ scilicet & authenticæ, præ privata non authenticæ, quæ testibus vel alijs adminiculis munita est: quæ magis caret suspitione falsi, & magis negotio convenit, juxta *Gloss. in c. Impnari, V. Scripturas*: Si verò contrariæ tales scripturæ pariter omnino sint auctoritatis, & omnino æquales, tum absolvendus est Reus, quia Actore non probante absolvitur Reus, etiam si nihil ille probaverit. Si tamen contrarietas talis per commodam explanationem tolli possit, fieri debet, quomodo possit scilicet valere tale instrumentum, & cavere, ne pereat.

§. XIV.

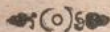
An, & quomodo instrumenta reprobantur per testes?

Si testes omnes in instrumento scripti aut subscripti contradicant illi, asserentes vel non esse ita actum, prout instrumentum asserit, vel se non interfuisse, cum instrumentum conficeretur &c. reprobum, & fallum redditur instrumentum, nisi testes tales convincantur. *c. Tertio. §. De probat. §. c. Tam licet. §. 33. De Testibus*. Cum enim per testem inscriptorum aut subscriptorum fidem instrumentum firmetur, consequenter si hi negent, subscripsisse se, aut fuisse presentes, dum instrumentum conficeretur, aut contraactus fieret, nulla fides tali instrumento habenda est, si verò non omnes negent, aut contradicant instrumento, sed tantum aliqui, alijs tamen pro valore Instrumenti stantibus, sufficiunt ad valorem Instrumenti susti-

nendum, si duo omni exceptione majores pro illo stent, quamvis plures sint contrarij, cum enim numerus sufficiens & legitimus testium pro instrumento ad sit, non debet reprobari per aliorum supervacaneorum testium contradicentium depositionem, nisi multum excederet numerus testium reprobantium numerum duorum affirmantium; multum tamen in re hac controversa Judicis arbitrio tribuendum.

Sufficiunt tamen etiam duo testes tantum in instrumento non inscripti, neque subscripti, ad reprobandum publicum instrumentum, quamvis directè contra contenta in instrumento non deponant, modò contra instrumentum deponant, ostendendo illis falsitatem, eò quòd Notarius v. g. aut pars contrahens, aut testis inscriptus &c. alibi fuisse probatus eo tempore, quo confectum fuit instrumentum. Et quamvis Notarij auctoritas duobus testibus æquivalcat, intelligi tamen hoc debet de Notario vivà voce deponente, non autem de Notarij mortuà voce in instrumento.

Quòd si autem testes non inscripti neque subscripti instrumento deponant contra contenta in instrumento, quòd ab alia parte pro se producitur, Judicis arbitrio relinquendum, num major fides, varijs consideratis circumstantijs, instrumento, an duobus, vel tribus testibus contra contenta in illo deponentibus habenda sit: prout colligitur ex *c. Cùm Joannes 10. h. t.*

U

§. XV.

Pirhing, Compend.